ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ОБЛЕКЛО
„ЕЛИСАВЕТА БАГРЯНА"
ОБЛАСТ ВРАЦА, ГРАД БЯЛА СЛАТИНА, 3200, УЛ. „МАРИЦА" № 18
тел. 0915/82004, e-mail: pg_elbag@abv.bg

УТВЪРДИЛ:
ДИРЕКТОР:_____
/Галина Яхова/

Заповед № РД 05- 799 / 11.09.2026 г

Програмата е приета на ПС – Протокол № 14/ 11.09.2026г

УЧИЛИЩНА ПЛАН - ПРОГРАМА
ЗА
ПОВИШАВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ПО БЕЛ НА УЧЕНИЦИТЕ
ОТ ПГО „ЕЛИСАВЕТА БАГРЯНА" – БЯЛА СЛАТИНА
ЗА УЧЕБНАТА 2026-2027 г.

1. Въведение

План-програмата за повишаване на резултатите по БЕЛ на учениците от ПГО "Елисавета Багряна" съдържа анализ и оценка на състоянието, целта, водещите принципи при изпълнението ѝ и е обвързана с конкретни мерки и дейности за постигане на целите, реализирането на които би способствало за повишаване на успеваемостта на учениците по БЕЛ през настоящата учебна година. Тя е изготвена в съответствие със заложените приоритетни области в Стратегията за развитие на ПГО "Елисавета Багряна" - 2024/2025 – 2027/2028 година – качество на образованието и равен достъп до образование и ще подпомогне изпълнението на стратегическите цели.

2. Анализ на състоянието за учебната 2025//2026г.

През изминалата учебна 2025/2026 година в гимназията се обучаваха 192 ученици в дневна форма, разпределени в 10 паралелки по професии и 70 ученици в СФО. Те са от два етноса – български и ромски, като входното ниво, с което постъпват в гимназията за голяма част от тях е доста ниско.

Представяне на общото ниво на учениците по БЕЛ

Констатациите на учителите по БЕЛ след проверки чрез тестово изпитване по БЕЛ от VIII до XII клас показват, че учениците се насочват да работят по задачи със затворен отговор. Голяма част от тях съзнателно избягват задачите със свободен отговор, създаването на аргументативен текст, анализирането на художествен текст. Това се дължи на нетрайните им знания, на липсата на изградени навици и умения да четат литературните творби и свободно да ги интерпретират. Допускат се сериозни правописни, граматични, пунктуационни и стилистични грешки. При съставянето на писмен текст липсва логическа последователност в изложението, срещат трудности в избора на подходящи думи и изрази, което показва недостатъчен речников запас.

Тук е мястото да се посочи, че в гимназията учат и много старателни и мотивирани ученици, които се справят с поставените задачи, явяват се на олимпиади и литературни конкурси и бележат ръст в развитието и успеваемостта си.

Анализът на резултатите от проведените входни, изходни нива и текущи изпитвания налага следните изводи:

- При голяма част от учениците липсват изградени умения и навици за четене с разбиране, но също така имаме изявени ученици.
- По-ниските резултати се дължат на съществени пропуски още в началната и основна степен на образование, а при отделни ученици се констатира ниво на полуграмотност.
- Слабата мотивираност за учене у учениците и незаинтересоваността на голяма част от родителите водят до по-слаби резултати.
- Социалният и образователен статут на родителите, културните и етнически особености и традиции, езикът, на който се говори в семейството, също оказват влияние върху резултатите на учениците.

Дейности по подготовка на учениците за НВО по БЕЛ и ДЗИ по БЕЛ

За подготовката на учениците от дневна форма на обучение за явяване на за НВО по БЕЛ и ДЗИ по БЕЛ през 2025/2026г. се работеше основно в часовете по БЕЛ ООП /3 часа седмично и в часовете по БЕЛ- РП /1 час седмично - само в XII клас/. Ако се сравни броя на часовете седмично във втори гимназиален етап XI и XII класове (ООП и РП за новите учебни планове с ЗП и ЗИП - по учебните планове действали до учебната 2020/2021 г.), броят на часовете по предмета е намалял общо със 105 часа.

Учениците от X и XII клас бяха обезпечени с повече от 10 вида сборници с тестове, христоматии по литература, помагала и таблици, осигурени по Проект „Подкрепа за успех" На всеки ученик бяха предоставени помощни таблици, съдържащи най-важните неща за НВО по БЕЛ и ДЗИ по БЕЛ – епоха, автори, заглавия на произведения, основни теми, проблеми, мотиви и герои в творбите.

Използваха се иновативни и интерактивни методи, проектно-базирано обучение др. за богато онагледяване на учебния материал и използване на различни източници на информация, както и достъпни примери от житейски ситуации.

Класните работи по БЕЛ в XII клас и тестовете за изходно ниво бяха създадени във формат близък до тестовете на ДЗИ, бланките за отговори, също бяха по подобие на тези за ДЗИ, за да могат учениците да свикват с формата на изпита.

Извърши се сравнителен анализ на резултатите от входно, междинно и изходно равнище и се набелязаха индивидуални и общи коригиращи мерки.

Целенасочена работа бе извършена по мотивацията на учениците за явяване и добро представяне на НВО по БЕЛ и ДЗИ по БЕЛ.

Извърши се контролна дейност върху провеждането на учебните часове по БЕЛ от директор и ст. експерт по БЕЛ от РУО-Враца.

Използвани бяха възможностите на часовете за консултации, допълнително обучение по БЕЛ като част от общата подкрепа, както и допълнително обучение по БЕЛ на ученици, които имат дефицити по БЕЛ.

Провеждани бяха пробни НВО по БЕЛ и ДЗИ по БЕЛ, за да могат учениците да свикнат с форматите на изпитите, да установят своя образователен дефицит и да го коригират.

Външното оценяване на гимназистите чрез НВО по БЕЛ за учениците от X клас и ДЗИ по БЕЛ за зрелостниците, е най-обективната оценка за постигнатите резултати. Ето защо ще представим анализ на тези външни оценявания.

Анализ на НВО по БЕЛ в края на 10 клас:

предмет	Училищно ниво - 2024		Регионално ниво/ Национално ниво -2024	Училищно ниво - 2025		Регионално ниво/ Национално ниво -2025	Училищно ниво - 2026		Регионално ниво/ Национално ниво -2026
	явили се	резултат в точки	резултат в	явили се	резултат в точки	резултат в	явили се	резултат в точки	резултат в

			точки			точки			точки
БЕЛ	27	23,54	49.38/44.69	34	33.62	44.81/47.47	14	41.43	41.98/45.49

1. Броя на явилите се на НВО по БЕЛ за 2026г е намалял.
2. Налице е повишение на резултатите по НВО-БЕЛ на училищно ниво през всяка от годините, като през учебната 2025/2026г. резултатът е най-висок и е с 7.81 т. повишен в сравнение с този от учебната 2024/2025 г.
3. Резултатите по НВО-БЕЛ на училищно ниво са под резултатите на регионално и национално ниво.

Изводи:

Добра работа на учителите по мотивиране на учениците за явяване на НВО по БЕЛ.

По-голяма част от 10-класниците разбират важността на явяването на НВО, но е необходимо да положат още повече усилия за подготовката си по БЕЛ.

Необходимо е педагогическата колегия да предприеме мерки за преодоляване на пропуските и повишаване на резултатите.

Анализ на резултатите от ДЗИ по БЕЛ:

предмет	2023		2024		2025		2026		Разлика между 2025 и 2026
	явили се	ср. успех	явили се	ср. успех	явили се	ср. успех	явили се	ср. успех	
БЕЛ	23	2.56	10	3.63	14	3.08	14	3.07	- 0,01

1. Средният успех на зрелостниците по БЕЛ бележи понижение с 0.01 през 2026 г. в сравнение с 2025, което е понижение, но част от тези ученици са записани при нас на 4-то класиране, но все пак трябва да се положат допълнителни усилия за още по-голямо повишаване на средния успех на гимназията.
2. През последните две години до ДЗИ по БЕЛ се допускат сравнително малко ученици от 12-класниците. На тримата ученици, които не се справиха с изпита през тези години не им достигна по 1 точка, което може да се дължи на психологически фактори. Можем да направим извод, че подходът да се допускат до ДЗИ ученици, които са добре подготвени да положат успешно изпита е правилен и дава резултати. Стремежът на

колегията е броят на тези ученици да бъде по-голям, което изисква усилия и от страна на самите ученици.

3. Силно впечатление прави, че учениците, които са завършили през минали години не могат да се справят с изпита. Това се дължи от една страна на откъсването от учебния процес, на липсата на време за подготовка, поради трудова заетост и семейни ангажименти, и най-вече на променените учебни програми по БЕЛ и на изпитната програма за ДЗИ по БЕЛ, при което тези зрелостници трябва да полагат изпит върху материал, който не са изучавали в училище. За наше огромно съжаление техните резултати се вземат предвид от МОН при формирането на средния успех на училището от майска сесия на ДЗИ и това допълнително намалява успеха на гимназията.

Извод: Видно е, че всяка година успехът на гимназията се повишава, но все още е доста под средното ниво за страната.

Целта на настоящата план-програма е да се набележат, систематизират и изпълнят мерки и дейности, които да доведат до повишаване на резултатите по БЕЛ на учениците от ПГО „Елисавета Багряна" – Бяла Слатина.

Водещи принципи при изпълнението на план-програмата са: „Заедно можем повече" и „Подготовката за външни оценявания по БЕЛ стартира от първия ден, в който ученикът започва обучението си в гимназията".

Това означава целенасочена и ежедневна работа на цялата педагогическа колегия по повишаване на грамотността, овладяването на книжовните норми на съвременния български език и преодоляването на пропуските по БЕЛ от момента на постъпване на ученика в училище чрез работа по време на всички учебни часове, извънкласни дейности и часове за самоподготовка.

Мерки и дейности:

Мярка	№	Дейност	Отговорник/ срок
Мярка 1. Оценяване на равнището на успеваемост по БЕЛ от учителите по БЕЛ	1	Провеждане на входно равнище по БЕЛ, проверка, анализ на резултатите, коригиращи мерки	Учители по БЕЛ/ 3-седмичен от началото на учебната година
	2	Провеждане на класна работа по БЕЛ за Първи учебен срок по БЕЛ, проверка, анализ на резултатите, коригиращи мерки	Учители по БЕЛ/съгласно график за класни работи през Първия учебен срок
	3	Провеждане класна работа по БЕЛ за Втори учебен срок по БЕЛ, проверка, анализ на резултатите, коригиращи мерки	Учители по БЕЛ/съгласно график за класни работи през Втория учебен срок
	4	Провеждане на изходно равнище по	Учители по БЕЛ/до

		БЕЛ, проверка, анализ на резултатите, коригиращи мерки	една седмица преди оформянето на годишна оценка
Мярка 2. Екипни срещи между педагогическите специалисти и координатора по чл. 7 от Наредба за приобщаващото образование	1	В случай на установена необходимост, определяне на ученици, които се нуждаят от консултации	Учители по БЕЛ, координатор/по време на регулярни срещи
	2	В случай на установена необходимост, определяне на ученици, които се нуждаят от допълнително обучение по БЕЛ като част от общата подкрепа	Учители по БЕЛ, координатор/по време на регулярни срещи
	3	В случай на установена необходимост, определяне на ученици, за които българският език не е майчин и които се нуждаят от допълнително обучение по БЕЛ	Учители по БЕЛ, координатор/по време на регулярни срещи
	4	В случай на установена необходимост, определяне на ученици от уязвими групи, които се нуждаят от допълнително обучение по БЕЛ като част от общата подкрепа	Учители по БЕЛ, координатор/по време на регулярни срещи
Мярка 3. Използване възможностите на проекти за допълнително обучение по БЕЛ	1	Идентифициране на учениците, които имат необходимост от допълнително обучение по БЕЛ съгласно изискванията на съответния проект	Учители по БЕЛ/в сроковете по проекта
	2	Провеждане на часовете за занимания по интереси, като част от дейността на възпитателите, в библиотеката и в клуба за занимания по интереси с четене на книги и изучавани произведения, както и с прожекции на филми по литературни произведения.	Ръководител на заниманието по интереси/по график на групата
Мярка 4. Акцент върху учебния предмет БЕЛ при самоподготовката на учениците			
	1.	Насочване вниманието на родители за контрол върху самоподготовка на учениците с акцент върху учебния предмет БЕЛ	Класни ръководители/ при провеждане на първа родителска среща
Мярка 5. Квалификационна	1	Вътрешноучилищна квалификация – „Мисловните карти като	Лектор – директор , приложение до края на

дейност на педагогическите специалисти и прилагането ѝ в образователно-възпитателния процес		интерактивен метод на обучение при прилагане на компетентностния подход" и приложение на наученото образователно-възпитателния процес	учебната година
	2	Проектно-базирано обучение, облачни технологии и дигитални ресурси – приложение в образователно-възпитателния процес	Педагогически специалисти/ през учебното време на учебната година
	3	Обмен на добри практики в урочната дейност между училища, провеждане на открити уроци, участие в конференции и други форуми за споделяне на иновации	Педагогически специалисти/по плана за квалификация и по плановете на експерти от РУО-Враца
Мярка 6. Използване на учебните часове по учебни предмети, различни от БЕЛ за подпомагане усвояването на съвременния български книжовен език, спазване на книжовните норми – правописни, граматични, лексикални и пунктуационни, спазване на правоговорните норми в общуването с акцент на уместната употреба на думи в съответствие с езиковите регистри на	1	Корекции на правописни, граматични, лексикални и пунктуационни грешки при работа в клас, проверка на домашна работа, писмени разработки и изпитвания	Педагогически специалисти/през цялата учебна година
	2	По всички учебни предмети да се включат там, където е приложимо (в урочната работа, при задаване на домашна работа, проектно задание или др.) задачи с текстове за извличане на медиен, научен или художествен текст	Педагогически специалисти/през цялата учебна година
	3	По всички учебни предмети да се изискват умения за четене с разбиране, резюмиране, създаване на собствен текст и там, където е приложимо – разчитане на диаграми, таблици и статистически данни	Педагогически специалисти/през цялата учебна година
	4	Да се изготвят листове за оценяване по всички учебни предмети по формата на НВО и ДЗИ при тестово изпитване на учениците	Педагогически специалисти/до края на Първи учебен срок
	5	Всички педагогически специалисти да общуват на съвременен български книжовен език и да спазват правоговорните норми по време на изпълнение на служебните си задължения	Педагогически специалисти/през цялата учебна година

територията на училищния комплекс	6	Да се обръща внимание върху спазване на правоговорните норми в общуването от страна на учениците с акцент на уместната употреба на думи в съответствие с езиковите регистри на територията на училищния комплекс	Педагогически специалисти/през цялата учебна година
Мярка 7. Стимулиране на учениците за участие в олимпиада по БЕЛ и литературни конкурси	1	Подготовка на изявени ученици за училищен кръг на олимпиада по БЕЛ и мотивирането им за участие	Учители по БЕЛ/ по график в Заповед на министъра на образованието и науката
	2	Подготовка и участие на ученици в областен кръг на олимпиада по БЕЛ (при класиране)	Учители по БЕЛ/ по график в Заповед на министъра на образованието и науката
	3	Предоставяне на информация на учениците за възможностите за участие в литературни конкурси и мотивирането им да участват	Учители по БЕЛ/по регламент на съответния конкурс
Мярка 8. Провеждане на: „Ден на четенето", „Международен ден на грамотността", „Ден на народните будители", „Ден на Светите братя Кирил и Методий", „Ден на поезията"	1	Подготовка и провеждане на отбелязването на бележити дати, тематично свързани с учебния предмет БЕЛ	Учители по БЕЛ, класни ръководители/ по график в календарния план
Мярка 9. Провеждане на инициативи на Ученическия съвет, свързани с учебния предмет	1	Реализиране на инициативи на Ученическия съвет, свързани с учебния предмет БЕЛ	Ученически съвет/ по план на ученическия съвет

БЕЛ			
Мярка 10. Провеждане на извънредни родително-учителски срещи за учениците от 10-ти и 12-ти клас	1	Провеждане на извънредна родително-учителски среща, с присъствието на учениците от 10-ти клас за представяне на анализ на резултатите от Първи учебен срок, дейности и съвместни мерки между учители и родители за успешно полагане на НВО по БЕЛ в края на 10-ти клас	Класните ръководители на учениците от 10-ти клас/през м. февруари 2027 г.
	2	Провеждане на извънредна родително-учителски среща, с присъствието на учениците от 12-ти клас за представяне на анализ на резултатите от Първи учебен срок, дейности и съвместни мерки между учители и родители за успешно полагане на ДЗИ по БЕЛ	Класните ръководители на учениците от 12-ти клас/през м. февруари 2027 г.
Мярка 11. Провеждане на пробни изпити по формата на НВО по БЕЛ в 10 клас и ДЗИ по БЕЛ	1	Провеждане на пробен изпит по формата на НВО по БЕЛ	Учител по БЕЛ, преподаващ в 10-ти клас/ м. май 2027г.
	2	Провеждане на поне два пробни изпита по формата на ДЗИ по БЕЛ	Учител по БЕЛ, преподаващ в 12-ти клас/ м. март-април 2027г.
Мярка 12. Анализ на резултатите от външните оценявания	1	Извеждане на изводи и набелязване на коригиращи мерки след анализ на резултатите от НВО по БЕЛ в 10 клас и ДЗИ по БЕЛ, майска сесия	Директор, учители по БЕЛ/в началото на м. септември 2026 г.
	2	Отчет за изпълнение на настоящата план-програма и извеждане на изводи за въздействието от прилагането ѝ	Директор/в началото на м. септември 2026 г.